

Med musikk og forming på menyen

I Kulturparken barnehage fyller vi dagene med musikk og forming, og gleder oss over å skape noe sammen. Å ha et klart mål for det du skal holde på med er tilfredsstillende. Det er også godt å gjøre noe du liker, noe du føler deg trygg på. Da kan du dele dine kunnskaper og opplevelser med andre. Du kan være kreativ og uttrykke deg, inspirere og bli inspirert.

Av Kristin Nyberg

Kulturparken barnehage sto klar for å ta i mot 68 barn i april 2005. Vi holder til i kanten av Grünerløkka i Oslo, vendt mot flotte grøntarealer og i nærheten av Tøyenbadet. Personalet ble ansatt med et klart mål om å skape en kulturbarnehage. Begrepet kultur rommer mye, og det var ikke lett å komme frem til en klar, felles forståelse. Det første året hadde vi flere satsningsområder; musikk, eventyrfortelling, dans, drama, forming, friluftsliv og sosial kompetanse. Det viste seg fort at dette ble for uklart. Hva skilte oss egentlig fra en helt vanlig barnehage? Gjorde vi ikke nå litt av alt slik de fleste barnehager gjør? Målet var jo å bli en kulturbarnehage med klar profil. Etter mange diskusjoner kom vi frem til at vi ville satse helhjertet på musikk og forming.

Både i det praktiske arbeidet med barna og i planarbeidet ble det nå lettere å finne retningen, lettere å finne inspirasjon. Årsplanen vår sa at hver dag skulle gjennomsyres av musikk og forming, og at alle rammeplanens fagområder skulle belyses med musikk og forming. Nå visste vi hvor vi skulle lete for å lage gode prosjekter og opplegg for barna. Arbeidet med å finpusse satsningsområdene våre og heve kvaliteten pågår hele tiden, likevel synes vi at vi med hånden på hjertet kan kalle oss en kulturbarnehage.

Forming

Vi jobber stort sett prosjektbasert. I fjor tok vi for eksempel utgangspunkt i en kunstner som Antonio Gaudí. Barna fikk høre litt om hans liv, se bilder fra Barcelona og vi hang opp laminerte bilder av verkene hans på veggene. Barna kunne ta dem ned når de ville, kopiere dem eller la seg inspirere av formene eller fargene til sine egne tegninger og malerier. Barna fikk memoryspill med Gaudí-motiver (tatt med fra Barcelona etter en studietur) de lagde sine egne puslespill av laminerte bilder og de limte transparente fargebiter på vinduene som nesten fremsto som glassmosaikk.

Vi mener at det er et stort poeng å gi barna flere innfallsvinkler til en kunstner eller et verk, la dem gå i dybden, og gi dem tid til å dvele ved detaljer. De legger ofte merke til de minste detaljene og det er spennende for oss voksne å lete etter dem i barnas arbeider.

Gaudí-prosjekt gikk hvert over til å hete mosaikkprosjektet - den største delen av prosjektet. De to torebarnsavdelingene samlet inn keramikk, tallerkener, fliser, osv Gjett om barna hadde det gøy, for det er sjelden man får lov til å knuse ting med hammer! Barna var så med på å finne en form på en enorm plate vi skulle lime mosaikken vår på. De var med å preparere platen, blande mørtel, og så til slutt det store arbeidet med å legge mosaikkbitene tett i tett. Det tok flere uker, og det vekslet litt på hvem som ville og hvor mye, men alle deltok. Vårt felles verk skulle bli takpynt til den nye utescenen vår. Gjett om det var noen barn som var stolte den dagen snekkerne kom for å montere DERES mosaikk på taket av barnehagen.

Musikk

Musikken er der hver dag i samlinger og uformelle stunder. Det er ikke noe så herlig som å ha et lite barn på stellebordet, synges en trall og høre melodien bli gjentatt. Eller å ta barn på fanget og synges litt når de lei seg eller ønsker en kos.

På flere avdelinger har hvert barn fått sin egen sang. På Miramarmora, der jeg jobber har barna fått hver sin folketone. Jeg har prøvd å tilpasse den til barnets personlighet, så noen har fått en bårsull og andre har fått en ringdans. Barna vet utmerket godt hvilken sang som er deres egen, og etter hvert lærer de alle de andres sanger også, selv om de inneholder mange "rare" ord. Her er det mye god språkopplæring integrert. Barna kommer stadig vekk og vil ha oss til å synges sangen deres. Det hender ofte vi blir sittende en lang stund på husken og synges. Det tar litt tid med 20 sanger, men det er hyggelig.

I et musikkprosjekt har vi jobbet med musikkens grunnbegreper; dynamikk, klang, melodi osv. En lek barna liker er å gjemme ulike instrumenter bak et teppe og så gjette hvilket instrument det er som klinger. Det aller morsomste er likevel når fire barn gjemmer seg og de andre skal lytte seg frem til hvem av dem det er som sier "aaaa" Det er sjelden de tar feil, og når jeg spør hvordan de klarer det svarer de at de hører det på stemmen.

Estetiske inntrykk

Vi prøver å bade barna i estetiske inntrykk, og det er givende når barna kommer og sier "den boksen hadde dyp klang", "nå sang vi ritardando" eller når toåringen kan skille mellom grått og sølvgrått. Det er helt utrolig hva barna får med seg. Vi legger ikke spesielt vekt på å lære barna vanskelige ord og begreper, men vi bruker de korrekte ordene selv. Vi er ikke ute etter å skape en elitebarnehage med små kunstnere. Vi ønsker å gi barna estetiske opplevelser de kan bruke til å uttrykke seg kreativt i sin egen lek og læring. Vi vil utvikle et miljø der det er lov å prøve ut ting.

Siden vi legger vekt på å gi barna varierte, kulturelle inntrykk kan det lett bli svært mange voksenstyrte aktiviteter. Det har vi riktignok, men i begrensede deler av dagen, gjerne fra kl. 9.30-11 om formiddagen. Resten av dagen er preget av lek ute og inne. Det er i leken vi hovedsakelig ser barna bearbeide de inntrykkene de har fått. Vi prøver også å bygge opp under muligheten til å uttrykke seg estetisk ved å ha instrumenter, materialer og verktøy tilgjengelig, og ved å ha stor takhøyde for hva man kan få lov til å gjøre.

God planlegging av aktiviteter er viktig for oss. Det er med på å gjøre arbeidet vårt synlig og å vise vår aktivitet og profesjonalitet, både for foreldrene og oss selv. Vi trenger å planlegge godt for å ha materialer tilgjengelig, fordele rom og utveksle personalet. Planene våre hjelper oss også til å forplikte oss til daglig å ha musikk og forming med barna. Evaluering er en naturlig del av planarbeidet.

Personalet må ha kompetanse

Vi mener at det som driver kultursatsingen vår fremover er de kunnskapene og ferdighetene personalet sitter inne med. Vi har utdannede førskolelærere med fordypning i estetiske fag i alle de fire pedagogiske lederstillingene. I de to øvrige pedagogstillingene er det folk med utdanning innen musikk og dans sammen med pedagogikk. Den ene videreutdanner seg nå til førskolelærer. Assistentene er enten musikere, holder på med kunsthåndverk eller har annen kunnskap innen musikk og forming. Alle er levende opptatt av kultur og kulturformidling. Det er kvalitet over formidlingen, og det merker barna.

Vi ønsker jo at kultursatsingen vår skal vokse seg sterk og ikke bare være et personavhengig blaff. Derfor har vi blant annet *personalutveksling*. De som har et spesialfelt deler dette med barn og voksne fra andre avdelinger. Slik blir kunnskapene formidlet rundt på huset flere ganger i uken. Det blir en form for internopplæring. Selv har jeg lært svært mye av en faglærer i forming som var på min avdeling i to år. Jeg tror personalutvekslingen er svært viktig for at kunnskapen skal bli sittende i veggene, bli vår tradisjon og ikke forsvinne. Vi har også internopplæring på personalmøtene våre. Da kan de med musikkunnskaper vise hvordan man bygger opp en musikkstund, lære bort sanger eller komme med forslag til lydinstallasjoner. De med formingskompetanse kan lære bort ulike teknikker og la oss andre få prøve dem ut. Slik formidles kunnskap, samtidig som det gir samhold å gjøre noe sammen. Å ha så mange ivrige og kunnskapsrike kolleger er inspirerende og positivt selvforsterkende, og vi vet at både barn og foreldre merker det.

Vi har en del besøk utenfra, fra andre barnehager, fra høyskoler og lignende. I tillegg har personalet sitt eget nettverk. På denne måten har barnehagen vår blitt synlig og slik har vi fått

rekruttert kompetente ansatte. Jeg tror også det hjelper at vi i stillingsannonser kan vise til barnehagens klare profil. Det sier mye om innhold og forventninger.

Også foreldrene gir uttrykk for at de setter pris på at vi har en klar profil. Særlig nye foreldre. De nevner ofte kultursatsingen som grunnen til at de satte opp vår barnehage som første valg da de søkte barnehageplass. Barnehagen prioriterer å ta opp barn fra egen bydel, men vi har også familier fra andre steder i byen.

Hva med Rammeplanen?

Vi er bevisste på rammeplanen. Vi har to hovedmål i vår årsplan, der det første er å ”gi barna rike og varierte opplevelser gjennom bruk av musikk og forming” og det andre er ”å legge til rette for utvikling av barnas sosiale kompetanse og samtidig sørge for at det enkelte barn blir sett og ivaretatt”. Mye av dagen brukes til å jobbe med sosial samhandling. Det mellommenneskelige perspektivet er der bestandig, uansett hva vi gjør.

De andre fagområdene er selvsagt har med i våre planer og aktiviteter, men vi bruker da musikk og forming som metode. Handler det om natur, miljø og teknikk, og vi skal undersøke forholdet mellom vann og kulde, så lager vi for eksempel iskubber i ulike tykkelser for da kan vi også sjekke lyden med trommestikker eller køller. Musikkstunden kan være ute under kirsebærtreet eller vi kan ta med gitaren ut i skogen. Ved sjøen finner vi rekved vi kan lage instrumenter av eller skjell vi kan lage smykker av. Alle våre fire avdelinger har turdag en gang i uken, og vi veksler vanligvis på å oppsøke naturen og et kulturtilbud i byen, annenhver gang. En naturbarnehage vil garantert være mer ute enn oss, men jeg tror det bare er fantasien som begrenser oss i forhold til å oppfylle Rammeplanens krav, selv om man er en temabarnehage.

Hva gjør oss til en kulturbarnehage?

Vi holder nok på med mange av de samme aktivitetene som andre barnehager, men vi prøver hele tiden å finne ut hvordan vi kan integrere musikk og forming. Vi har antakelig oftere musikk og forming enn i andre barnehager, og kanskje vi dveler noe lenger ved prosjektene våre. Vi oppsøker aktiviteter vi kan relatere til satsningsområdene våre. Jeg tror i tillegg at personalets entusiasme og deres kunnskap spiller en stor rolle for at vi med rette kan kalle oss en kulturbarnehage.

Kristin Nyberg er førskolelærer med musikk fordypning og pedagogisk leder i Kulturparken barnehage i Oslo